

Ключевые слова: разведение лошадей, инволюция матки, условия содержания, фертильность.

The results of studies of uterine involution of mares after foaling on different conditions. It is established that the limited motion and photoperiod inhibited involution of the uterus, not expressed radial folds and impressionable utera channel observed in 62,96% of mares, with unlimited factors, this condition is observed in 15,56% of mares ($p < 0,001$). Keeping mares after foaling with limited motion and photoperiod reduces the transport function of the horns of the uterus and fertility of mares during mating in the first post foaling estrus.

Key words: breeding horses, involution of the uterus, conditions, fertility.

Дата надходження в редакцію: 7.11.2012 р.

Рецензент: д.с.г.н., професор Г.П. Котенджи

УДК 636. 4.082: 636. 084

ПРОДУКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ СВИНОМАТОК ТА ПІДГОТОВКА РЕМОНТНИХ СВИНОК ДО ОСІМЕНІННЯ В УМОВАХ ПЛЕМЗАВОДУ

В.О. Мельник, к.б.н., доцент, Миколаївський ДАУ

Дослідили віковий склад свиноматок та їх відтворювальну якість в залежності від кількості опоросів. Встановлено, що в умовах племзаводу свиноматки зберігають багатоплідність до 6 опоросу на рівні 10,13 поросят. Цілеспрямоване вирощування племінних ремонтних свинок дозволяє у віці 7,5-8 місяців досягати живої маси 120-130 кг, синхронізувати статеву охоту і проводити штучне осіменіння.

Ключові слова: свиноматки, багатоплідність, опорос, цілеспрямоване вирощування, ремонтні свинки.

Постановка та стан вивчення проблеми.

Кількість опоросів та поросят відлучених від свиноматок за рік – це основна характеристика та оцінка, яка найчастіше використовується як відтворювальна якість свиноматок на рівні їх генетичного потенціалу, а також як показник ефективності виробництва. Але більш важливий показник це продуктивність свиноматок за життя, який суттєво впливає на зниження загальних витрат та економічні показники галузі свинарства господарств різних форм власності та спеціалізацій [2, 3].

Щорічна вибраковка свиноматок у багатьох племінних господарствах складає 50-60%, але скільки бракується молодих свинок, а також скільки використовується старих свиноматок в стаді це не враховується. Але ці показники вказують, що в середньому від свиноматок за життя одержують менше 4,0 опоросів або 30-40 поросят, тобто використовують свиноматок протягом 2-х років [1, 3].

Вибуття свиноматок після першого опоросу, незалежно від причин, досить вагома господарська та економічна втрата. Рахують, якщо свиноматка за життя дає 3-4 опороси, то це тільки повертає витрати на її вирощування, утримання та обслуговування протягом цього періоду життя. Тому, для одержання прибутків від свиноматки необхідно за життя одержати не менше 6-7 опоросів, що буде економічно вигідно і забезпечить мінімальну вартість ділового поросяти. Тому необхідно не допускати передчасного вибуття свиноматок та чітко визначати причини вибуття після кожного опоросу [1, 2, 3].

Мета та методика дослідження. Наші дослідження були проведені в умовах племзаводу «Техмет-Юг», Жовтневого району, Миколаївської області протягом 2010-2011 років на 600 свиноматках породи велика біла (ВБ), червона білопояса (ЧБП) та помісних свиноматках. Вивчали віковий склад свиноматок, їх продуктивність в залежності від кількості опоросів. Для чого аналізували матеріали з карточок племінної свиноматки (2-св) та бонітувальних відомостей. Дослідили причини вибуття ремонтних свинок і основних свиноматок. Контролювали раціони годівлі ремонтних свинок і основних свиноматок у різному фізіологічному стані.

Результати досліджень. Щомісячно протягом 2010-2011 рр. контролювали рух і склад свиноматок за кількістю опоросів в розрізі генотипів, встановили середньорічний склад. Ідеальний віковий профіль свиноматок по стаду має бути в межах 1-й опорос – 17 %, 2-й – 15% і поступово знижуватись до 7-го опоросу до 10%. Ми встановили, що фактично за два роки в умовах племзаводу «Техмет-Юг» середній показник вікового складу свиноматок був наступним 1-й опорос – 20,6%, 2-й – 23,9%, 3-й – 22,3 %, 4-й – 20,2, 5-й – 11,3 і 6-й – 1,7%. В той же час показник багатоплідності свиноматок і номер опоросу свідчить про передчасне вибуття свиноматок. Так багатоплідність за 1-й опорос складала в середньому за 2010-2011 рр. – 9,42 ділових поросят на опорос; 2-й – 9,72 поросят, 3-й – 9,64 поросят, 4-й – 9,79 поросят, 5-й – 10,33 поросят і 6-й – 10,13 поросят. Ці данні вказують, що високопродуктивні свиноматки зберігають відтворювальні якості до 6

опоросу, тому до вибраківки необхідно відноситись більш ретельно і не допускати передчасне вибуття свиноматок з 6-ї і більше опоросами.

Нами встановлено, що основними причинами вибуття свиноматок в умовах «Техмет-Юг» є проблеми з відтворенням такі як захворювання статевих органів (13%), прохолости (8%), аборти (2%), відсутність статевої охоти (10%), мастити (7%), малоплідність, низька продуктивність (20%), розлади здоров'я (17%).

На причини вибуття свиноматок за різною кількістю опоросів суттєво відрізняється. Так основні причини вибуття молодих свиноматок (1-2 опороси) це порушення відтворювальних функцій та незадовільні материнські якості, а в свиноматок з 5-6 опоросом – розлади здоров'я, зменшення молочної продуктивності та втрата живої маси, вгодованість самих свиноматок після відлучення поросят.

Економічно вигідно та доцільно використовувати основних свиноматок до тих пір щоби за продуктивне життя від них одержати 60-70 ділових поросят.

В умовах племзаводу «Техмет-Юг» використовується велика кількість в стаді молодих свиноматок (66,8%) з 1-3 опоросом, що вказує на високий рівень вибуття основних свиноматок, що є основною причиною зниження показника продуктивного довголіття свиноматок стада. В той же час встановлено, що найбільша продуктивність за багатопліддям у свиноматок (9,64 – 10,13 поросят) це 3-6 опороси, тому фактично 55,5% свиноматок в стаді в цьому віковому періоді – недостатньо і цей відсоток необхідно довести до 65-70%. В племзаводі рахують, що чим старше свиноматки, тим більше тривалий період вони зазнають специфічних впливів технології та ветеринарно-профілактичних заходів від захворювань, а тому краще передають захисні властивості поросят.

В племзаводі відпрацьоване цілеспрямоване вирощування та ретельний відбір ремонтних свинок для подальшого ефективного ремонту у власного стада та для племінної продажі. Для одержання високих відтворювальних показників, досягнення у віці 7,5-8 міс. відповідної маси тіла – 120-130 кг та проявлення 2-3 статевих охот при першому осіменінні. Помилки, недоліки та порушення вирощування в підготовці ремонтних свинок до осіменіння приводять до вибуття та низької відтворювальної їх якості.

В умовах племзаводу «Техмет-Юг» щороку в середньому осіменяють 400-450 ремонтних свинок від заказного спаровування високопродуктивних свиноматок з генетично високоцінними кнурями-плідниками. Свинкам створюють відповідні умови утримання, нормовану годівлю і контроль за ростом, розвитком для одержання відповідних кондицій при осіменінні.

При формуванні груп свинок, спочатку на

дорощуванні їх утримуються по 18-20 голів, а потім по 9-10 голів в цеху осіменіння. Свинки знаходяться в умовах цеху осіменіння достатній період для адаптації та формування імунітету до місцевої мікрофлори, проходять всі ветеринарно-профілактичні обробки.

Свинки, які взагалі не приходять у статево охоту і не запліднились у 9 місяців або перегулюють 3 рази вибракуються тому що подальше їх утримання збиткове, а продуктивність за життя у них буде низькою.

Для ефективного розвитку свинок розроблено спеціальний раціон, який забезпечує 3000-3300 ккал ПЄ/кг, 9 г лізину, 11 г Са і 9 г Р/кг. Годівля забезпечує приріст свинок починаючи з маси 60 кг і до першого осіменіння в межах 600-650 г за добу. Особливо враховується стан скелету та статевих органів у ремонтних свинок, тому що селекція на швидкий ріст та нарощування маси тіла дає проблеми з кістяком та розвитком статевих органів. Міцний кістяк свинок повинен витримувати власну велику вагу тіла при переміщенні, перегрупованні, перевезенні, а також вагу кнуря при природному парванні. Особливо виникає проблема з кінцівками, що проявляється у кульгавості за таких хвороб як загальна слабкість кінцівок, артрити, остеохондроз. Щорічно до 10% свинок парувального віку бракується за проблем з відтворення. Наявність власного забійного цеху дає можливість контролювати проблеми з розвитку та розладів статевих органів свинок і свиноматок. Тому в племзаводі контролюється раціон годівлі свинок в період розвитку, супоросності і лактації за вмістом Са, Р, вітаміну А, D, Е. Кісткова тканина динамічна і добре відповідає на навантаження, тому свинки у період підготовки до осіменіння та при першій супоросності забезпечуються активним моціоном при груповому утриманні по 9-10 голів в боксах і вигульних майданчинах, що дозволяє покращити мінералізацію скелета.

За 18-20 днів до планового осіменіння свинок годують з щоденним додаванням 0,3 г на голову естросинхрону, щоби синхронізувати статево охоту, по закінченню цього періоду. За цей період проводиться триразова вітамінізація 10% суспензією АСД-II фракція на тривіті або тетравіті по 5 мл внутршньом'язево з інтервалом 7 днів.

Виявляється статева охота за допомогою кнуря-пробника. Штучне осіменіння ремонтних свинок проводять в місці утримання – боксах 2-3 рази до припинення статевої охоти. Така технологія дозволяє уникати зайвих стресових ситуацій, перегонів і не вилучати осіменених з групи утримання до закінчення осіменіння всіх свинок. В перші 3 тижні після осіменіння ремонтних свинок обмежується добова давання корму до 2,0 кг для кращого приживлення і виживання ембріонів. Мета годівлі у супоросний період це одержання 50-60 кг загального приросту, тобто свинками на-

копичується достатня кількість пластичних резервів організму, які будуть використані коли потреба організму буде перевищувати споживання поживних речовин в період лактації. Додатково контролюють товщину шпика. В період лактації першопороскам створюють відповідну годівлю. Встановлено, що втрата 15-20 кг живої маси свиноматки за лактацію допустима, але більша втрата ваги приводить до збільшення тривалості періоду приходу в статево охоту після відлучення поросят, алібідному чи ановуляторному статевим циклом, перегулам та вибраковці. Виснажені свиноматки після відлучення поросят не допускаються до осіменіння. Тому з 5 дня лактації, коли потреба поросят в молоці різко зростає їх при-

вчають і підготовують престартерами, а свиноматок годують, авансуючи кількість кормів на молочну продуктивність.

Висновки. Створення належних умов утримання, експлуатації та профілактика захворювань основних свиноматок в племінних господарствах дозволить продовжити продуктивне життя їх і одержати 6-7 опоросів або 60-70 ділових поросят, що економічно доцільно.

Цілеспрямоване вирощування ремонтних племінних свинок з наступною чіткою організацією синхронізації статевої охоти, штучного осіменіння їх дозволяє ефективно ремонтувати власне стада та проводити племпродажу.

Список використаної літератури:

1. Михайлов Н. В. Опорос свиноматок и выращивание подсосных порослят / Н. В. Михайлов, В. В. Фетисов, В. Н. Шарнин // Свиноводство. - №4. – 2010. – С. 56–57.
2. Перепелюк А. И. Контроль за воспроизводством увеличивает прибыль / А. И. Перепелюк, Ю. В. Соколова // Свиноводство. – №1. – 2012. – С. 58–59.
3. Рудь А. И. Обоснование селекции свиноматок на продуктивное долголетие / А. И. Рудь, П. В. Ларионова, И. А. Киселева, А. Н. Королева // Свиноводство. – №8. – 2010. – С. 38–40.

Исследовали возрастной состав свиноматок и их воспроизводительные качества в зависимости от количества опоросов. Установлено, что в условиях племязавода свиноматки сохраняют многоплодность до 6 опороса на уровне 10,13 порослят. Целенаправленное выращивание племенных ремонтных свинок позволяет в возрасте 7,5-8 месяцев достигать живой массы 120-130 кг, синхронизировать половую охоту и проводить искусственное осеменение.

Ключевые слова: свиноматки, многоплодность, опорос, целенаправленное выращивание, ремонтные свинки.

Investigated the age-related composition of sows and them reproductive quality depending on the amount of birth. It is set that in the conditions of pedigree factory sow to 6 birth keep polycarpousness at the level of 10,13 piglets. The purposeful growing of pedigree repair piggy-wiggies allows in age 7,5-8 months to arrive at living mass 120-130 kg, to synchronize a sexual hunt and conduct artificial insemination.

Key words: sows, polycarpousness, birth, purposeful growing, repair piggy-wiggies.

Дата надходження в редакцію: 8.11.2012 р.
Рецензент: д.с.г.н., професор Г.П. Котенджи

УДК 636.4.082

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ У ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ПРОДУКТИВНОСТІ СВИНЕЙ

В. Пономаренко, Інститут розведення і генетики тварин НААНУ

Наведено результати досліджень ефективності відгодівлі свиней різних генотипів в умовах промислового господарства. Встановлено, що найбільш доцільною була відгодівля гібридного молодняка німецької селекції, яка забезпечує підвищення рентабельності виробництва свинини на 26,7% порівняно з чистопородним молодняком мизгородської та на 11,3% - великої білої порід.

Постановка проблеми. Конкурентоспроможність галузі свинарства ґрунтується на принципах управління селекційним процесом з використанням найефективніших технологій утримання та годівлі тварин. Функціонування тваринництва в сучасних умовах, з урахуванням докорінних змін економічних умов, вимагає підвищення продуктивності тварин з одночасним зменшенням затрат праці та ресурсів на вироб-

ництво продукції.

Вирішення цього завдання можливе за рахунок використання спеціалізованих високопродуктивних генотипів в умовах промислової технології.

Аналіз наявного поголів'я свиней в племінних господарствах вказує на розведення в Україні значної кількості тварин зарубіжної селекції, які у подальшому використовуються в умовах промис-